

Prof. dr hab. Jacek Dąbała

Specjalista ds. mediów, komunikowania, literatury i filmu.

Transkrypcja nagranej wypowiedzi video na temat:

DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENI CYFROWEJ I WYKLUCZENIE CYFROWE

Myślę, że nie każdy sobie zdaje sprawę, że wbrew pozorom poziom ucyfrowienia w naszym kraju nie jest tak duży. Owszem młodszy ludźmi, ten środkowy moglibyśmy powiedzieć zespół obywateli, radzą sobie dobrze. Natomiast starsze osoby, często też biedniejsze i tutaj wiek już nie wchodzi w grę, potrzebują po prostu opieki. Sądzę, że na pewnym poziomie warto sobie wyobrazić czego ci ludzie na przykład w świecie cyfrowym nie wiedzą i proszę mi wierzyć z doświadczenia mojego wiem, że czasami nie umieją włączyć komputera.

Osoby z niepełnosprawnością często osoby starsze, które nie miały kontaktu z mediami, one przede wszystkim muszą być potraktowane w sposób szczególny - a więc po pierwsze, jak w alfabecie nauka podstawowych czynności, które pozwolą obsługiwać tego typu sprzęt. Czy to będzie telefon komórkowy, czy to będzie komputer, a więc podkreślam podstawowe, nie surfowanie, tylko podstawowe czynności. I wyobrażamy sobie i ćwiczymy to. Jak dokonać zakupu w jakimś sklepie? Czyli co chce Pan/Pani kupić? To i to, najbardziej. Dobrze, więc to i to należy zrobić i osoba, która edukuje pokazuje to, ale po chwili mówi, „proszę to powtórzyć” i dopiero wtedy kończy edukowanie, gdy jest absolutnie, całkowicie pewna, że ta starsza osoba, osoba z niepełnosprawnością już umie to zrobić. To jest wielka sztuka umieć powiedzieć sobie „nauczyłem” a nie przekazać, uznać że nauczyłem i wyjść. To jest zasadnicza różnica. Trzeba być pewnym, że się nauczyło.

To jest pierwsza kwestia. A druga kwestia, poza tym takim podstawowym, trochę manualnym świadomościowym podejściem, także rzekłbym uświadomienie tym ludziom niebezpieczeństw. To są dwa kierunki działania - a więc wyjaśnienie, jak na poziomie podstawowym, by dokonywać tych podstawowych, najbardziej potrzebnych czynności i czego się wystrzeżać. A więc te niebezpieczeństwa

związane z siecią, szczególnie dla osób z niepełnosprawnością i dla osób starszych mogą być poważne, bo to są kwestie bankowości, to są kwestie rozmaitych naciągaczy, to są kwestie fałszywych stron, to są kwestie fałszywych informacji.

A powiedzmy otwarcie, większość osób nieprofesjonalnie zajmujących się mediami ufa mediom i trzeba sobie zdawać sprawę, że właśnie te osoby, które na ogół są bardzo ufne, są narażone bardziej. Czyli można je naciągać na kredyty, można im sugerować żeby podpisywali jakieś dokumenty - czyli właściwie wydaje się, że można z nimi zrobić wszystko. A więc trzeba je potraktować trochę jak małe dziecko i no wytłumaczyć, że jeżeli jakakolwiek się tylko pojawia nowa sytuacja konsultują to, po prostu, z kimś kto się na tym zna. Nie wolno im wykonywać w sieci pewnych manewrów. Więc tak bym to widział – te podstawy i ostrzeżenia, takie dwa kierunki. I dopiero ten trzeci etap to jest pełne korzystanie z rozrywki, a więc umiejętność wchodzenia na strony np. z koncertami, na strony z filmami, z teatrem, z muzyką, więc to powiedziałbym powinien być kolejny etap, ale musi się to odbywać powoli.

Gdybyśmy chcieli jeszcze wyżej pójść no to wkraczamy w świat gier, wkraczamy w świat całkowicie po prostu nowoczesny. Proszę sobie wyobrazić, że ktoś jest w tej konfuzji, że leży, nie może wstać, nie może się poruszać i nagle dostaje do dyspozycji świat cyfrowy, dostaje ten cudowny virtual, gdzie nagle odbiera po prostu bodźce, których nigdy w życiu nie doświadczył. Wchodzi w światy, gdzie nigdy nie był. To naprawdę, proszę sobie to wyobrazić, to nie jest zabawa. To normalne osoby, mówię normalne oczywiście w cudzysłowie, funkcjonujące na co dzień samodzielnie, kiedy bardzo dobra gra wirtualna, nowoczesna gra „spada” im na głowę, to jak to się mówi kolokwialnie „odjeżdżają”, prawda czy „odpływają”. Po prostu mówią „wow!” prawda, „ohoho”. W ogóle nie mogą z zachwyty oddychać. A co się może stać, gdy ktoś nieprzygotowany dostanie tego typu mechanizm? Więc tu także trzeba powiedzieć o niebezpieczeństwach. Uważaj, bo to jest tak fascynujące. Czy proszę Pani/proszę Pana uważać, bo to może Pana uzależnić.

Więc ta kultura rozmowy po prostu z tymi ludźmi i wiedza w ogóle na temat obszarów różnych w mediach, ona powinna być zawsze nasycona pewnym ostrzeżeniem, ostrożnością. Czyli róbmy to, ale w pewnych proporcjach. Będzie bezpiecznie.

Kampania Stop Barierom jest bardzo potrzebna ponieważ wychodzi naprzeciw ludziom najbardziej potrzebującym, wychodzi naprzeciw ludziom słabszym. Każde społeczeństwo ma takie słabsze osoby i każde świadome społeczeństwo wie, że może się znaleźć w kręgu osób słabszych, każdy człowiek to wie, przynajmniej powinien to rozumieć, więc taka kampania Stop Barierom jest moim zdaniem bezcenna.

Partnerzy

Bank Polski

PKO BANK POLSKI

FUNDACJA BGK

FUNDACJA
ORLEN DAR SERCA

FUNDACJA ORLEN DAR SERCA

FUNDACJA KGHM POLSKA MIEDŹ

TOTALIZATOR
SPORTOWY

TOTALIZATOR SPORTOWY

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa WyższegoMINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA
WYŻSZEGOMINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

MINISTERSTWO INWESTYCJI I ROZWOJU